

דירייה האח'

ע"י ב"כ עה"ד תמר פנג-שריק האח'
מחמוקד להגנת הפרט
רחוב התנאים 12 תל-אביב 69209
פקס: 03-7440621

תלונות ימים

נ נ ד

1. מפקד מנתקן הכליאה הצבאי "עופר"
 2. מפקד כוחות צה"ל באיו"ש
- שניהם על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים

תגובות ימים

הודעה משלימה שניה מסעם פרקליטות המדינה

1. בעתירה זו מבקשים העותרים, כי בית המשפט יורה למשיבים לנמק, מדוע לא יתירו לעותרים 1-3 לקבל ביקורי משפחות סדירים במנתקן המעצר הצבאי "עופר" הנוצו באיו"ש.
2. ביום 29.1.03 הגשנו את תשובתנו הראשונה לעתירה במסגרתה תברנו כי למשיבים אין כל התנגדות עקרונית לקיום הביקורים, והם פועלים בהתמדה על מנת לאפשר ליזם ביקורים שכיאה. אלא שבשל בעיות אבויקסיביות שונות, שרובן נגזרו מהמצב הכטחוני הקשה בשטחים, לא החלו עד לאותה עת ביקורי משפחות במנתקן המעצר בעופר. יצויין, כי מאותם טעמים גם הופסק למשך זמן רב קיומם של ביקורי משפחות באיו"ש למרוקני הכליאה ולבתי הסוחר בישראל, בהם מוחזקים עצירים ואסירים מאיו"ש.
- עוד הוספנו והודענו בהודעתנו, כי המשיבים מנסים להתגבר על הבעיות האמורות בדרכים שונות, ולחדש את הביקורים, ובאותה הודעה נמסר כי ככל הנראה כבר בוודש פברואר 2003 החלו ביקורי משפחות למנתקן עופר של תושבי חלק מעיר איו"ש שקרוביהם עצורים במנתקן.
3. עוד נמסר בהודעה זו, כי בעבר, במשך שנים רבות, אורגנו ביקורים של משפחות עצורים ותושבי השטחים אצל קרוביהם העצורים במנתקני המעצר, בסיוע ארגון הצלב האדום. באמצעות שיתוף הפעולה עם הצלב האדום, שעבד מול המשפחות הפלסטיניות, הכין רשימות של המבקרים, טיפל בקבלת הימרים וארגן את החטעות, חש קל יוזר לארגן את

ביקורי המשפחות. אלא שמאז חודש אוקטובר 2000, עם התדרדרות המצב הבטחוני, וביתר שאת מאז יציאת צה"ל למבצע יחזמת מג"ד, התקשה ארגון הצלב האדום לסייע בחסדנות הביקורים, ועקב כך שובשו הביקורים, ובסופו של דבר אף נפסקו לגמרי.

4. בהודעה זוסיף, כי במהלך התקופה האחרונה, קיימו רשויות הצבא מגעים מתמידים עם ארגון הצלב האדום, וניסו להגיע להידוש הביקורים המאורגנים בסייע. במסגרת מגעים אלה הגיש מדינת ישראל וארגון הצלב האדום בקיץ 2002 לסיכום, שאיפשר את הידוש הביקורים של תושבים מרצועת עזה אצל קרוביהם הכלואים בכל מתקני הכליאה המצויים בישראל. האכן, מאז תחילת חודש אוקטובר 2002, יכולים תושבי רצועת עזה לבקר אצל קרוביהם הכלואים במתקני הכליאה (בכפוף לחריגים פרטניים).

בחמשך לכך נמסר, כי מדינת ישראל והצלב האדום הגיעו בסתיו 2002 לסיכום נוסף, לפיו יסייע ארגון הצלב האדום בארגון ותכנית לביקורי משפחות במחנה "עזרה", וכן גם במתקני מעצר אחרים, וזאת - בשלב ראשון - למשפחות עצורים המתגוררות בגזרת מסוימות בשטחי איי"ש. כאמור, בהודעה ראשונה זו נמסר, כי לפי התבטאת, במהלך חודש 2/03, יחלו כנראה הביקורים.

5. הדיון בעתירה התקיים ביום 16.2.03 ובמהלכו מסר ב"כ המשיבים כי הביקורים עומדים להתחיל ביום 9.3.03, כאשר בשלב ראשון יקוימו ביקורים של תושבי הערים נתנו קלשילית ורמאללה, כן נמסר כי קיימת כוונה להרחיב הביקורים גם למקומות אחרים, ככל שחמצב בשטח יאפשר זאת.

6. בהתחשב בהודעות אלה תהליט בית המשפט הנכבד, בתום הדיון שהתקיים בעתירה ביום 16.2.03, כי אין עילה להתבטאת זו על תנאי. עם זאת תהליט להשאיר חשגרות תלויח ועומדת, במסרה לבחון סגור בשלושה חודשים אם סידורי החסעה תודתו למקומות ישנן נשמים ברחבי האזור.

7. ביום 17.7.03 התקיים דיון שני בעתירה. לקראתו הוגשה ביום 16.7.03 הודעה משלימה מטעם המדינה, ובמסגרתה נסקרו ההשגרות שאירעו עד אותה עת. כדי שלא לחסרות, נבקש להפנות לכל הודעה בשלמותה. בתמצית נציין, כי בהודעה נמסר, ישבום 9.3.03, לאחר מאמצים מרובים, אכן תחל בקיום ביקורי משפחות מאי"ש אצל עצורים ואסירים הכלואים במתקני כליאה ובתני סוחר שונים בישראל. במסגרת הביקורים, בשלב ראשון, תתאפשר ביקור של משפחות הגרות בגזרת יריחו, רמאללה וקלשילית.

בהודעה צויין כי מדובר במבצע רב היקף, שכן כל ביקור מחייב חסגרות, ליוח ותאטובסטים, מעבר במחסומים רבים, תסאום מראש, וכתי"ב.

כדי להבחר היקף הביקורים צויין כי עד אותה עת (היינו במשך כארבעה חודשים) קוימו 130-2 ביקורים שונים (במנחה "ביקורי הכוונה לביקור של קבוצת משפחות מנחת מחסמות

הנייל במתקן כליאה או בית סוהר כלשהו. המבקרים הובלו במאות אוטובוסים, וסך הכל ביקרו את קרוביהם לפני מבקרים. הביקורים קוימו אצל עצירים ואגורים הכלואים במתקני הכליאה הצבאיים בקציעות ובמגדו ובתי הכלא של שבי"ס במחזא, שטא, אשקלון, נינן ועוד.

8. עוד נמסר, כי במקביל לקיום ביקורים אלו, תוכנן לבצע ביקורים גם אצל הכלואים במתקן הכליאה בעופר החל מיום 10.3.03. הביקור הראשון במקום אכן קיים ביום 10.3.03, אלא שכמה דקות לאחר תחילת הביקור, ביקשו העצורים להפסיק הביקור וביקשו לעזוב את מתקן הביקורים שבו לסענתם, התנאים במתקן הביקורים מנעו קיום ביקור "יכולתו" ולכן הודיעו כי הביקורים לא יחודשו עד שלא תענינו דרישותיהם לשיפור תנאי המתקן ותנאי הביקור.

לענין זה ציינו, כי הצלב האדום, שארגון הביקור, לא סבר כי לא ניתן היה לקיים הביקור.

9. מכל מקום, בעקבות אירוע זה נבחנו דרישות העצורים ואף נשקלו המלצות של הצלב האדום בדון לשיפור התנאים, וכל המלצות של הצלב האדום בוצעו.

10. בעקבות התפתחויות אלה של הצלב האדום מכתב לרשויות הצבא, בו תואר את השתלשלות האירועים שפרטנו לעיל, ציין כי למרות שכל השיפורים שיומלצו על ידי הצלב האדום - בוצעו, סירבו מיני העצורים לקבל את ביקורי המשפחות.

הצלב האדום הדגיש שחרא היה מוכן להתחיל מחדש את תוכנית ביקורי המשפחות לעופר בתנאים ובנסיבות הנוכחיים, האת בשיתוף המטולה של כל הרשויות הישראליות הרלבנטיות, אלא שחטו אלה נציגי העצורים שסירבו לקבל ביקורים אלה. למיכך הודיע הצלב האדום כי הוא החליט לבטל, בשלב הנוכחי, את המסומסומים שהוזמנו לעורך קיום ביקורי המשפחות במתקן הכליאה עופר, עד להודעה חדשה, והבינו את אכזבתנו מחמצב שנתנו. הצלב האדום הדגיש כי הוא יהיה מוכן לחדש את ביקורי המשפחות לעופר אם העצורים ישנו את החלטתם. במקביל ציינו, כי תוכנית ביקורי המשפחות תמשיך כמתוכנן לכל שאר מקומות הכליאה בישראל.

11. למרות עמדה זו של הצלב האדום, החליטו גורמי הבטחון להמשיך בקיום מו"מ עם העצורים, על מנת לבחון אם ניתן להענות לדרישות הנספחות שהעלו, כדי שגם במתקן עופר ניתן יהיה להתחיל סוף סוף בקיום הביקורים.

מז"מ זה הניב פירות חיוביים, ובעקבות קיומו תוחלט על עריכת כמה שיטתית נוספים, הן בתנאי הפסיקים של מתקן הביקורים והן בתנאי הביקור. בעקבות הסכמת המשגיבים לעריכת השינויים הודיעו העצורים כי הם יסכימו לחידוש הביקורים, תוך השגחת המזימי במקביל.

12. בחמשך להצגת שאליון חגט הצדדים, אכן בוצע השינויים הפיסיים במתנן וחושלמו.

כעקבות כך תואם עם הצלב האדום כי הביקורים במתקן עומד יחלו להתקיים ביום 23.7.03. היינו שבות אחד אזור המועד שבו התקיים הדיון הקודם בעתויה, וכך מסדנו לבית המשפט בהודעתנו הקודמת.

עוד ציינן בהודעה הקודמת, כי רשויות הסודינה סיכמו בתחילת חודש יולי עם הצלב האדום, כי החל מיום 21.7.03 יתאפשר לכלואים הכלואים הן בטורס והן במתקני בליאח ובבתי סוחר בישראל, לקבל ביקורי משפחות גם של קרוביהם הגרים בשלוש נפות נוספות: טול כרם, טלפית, גבית טחם. האת במסגרת לחמשד קיום ביקורי קרובים הגרים בגבית ירוח, רפאללה וקלקילית, אשר משם הגיעו המבקרים החל מחודש נורץ ש"ז.

כן ציינו, כי לקראת אמצע חודש אוגוסט, לאחר שתומל תוכנית הביקורים משש נפות אלה, ותבחן כיצד מיושמת בפועל הרחבת תוכנית ביקורי המשפחות לשלוש הנפות הנוספות, תבחן בחיוב אפשרות הרחבת תוכנית הביקורים גם לנפות הנוספות שמתן עדיין אין ביקורים עקב התנאים הבטחוניים הקשים שהמדובר בנפות שכם, נינן וחברון). בהודעה צוין כי בשלב ראשון תבחן אפשרות הרחבת הביקורים לנפת חברון.

13. ביום 17.7.03 חתקיים הדיון חשני בעתירה (במני כבי' חשופטים מצא, טאור וחיות) ובתחילתו העיר בית המשפט לעותרים כי סירובם לאפשר קיום הביקורים במתקן עמר, למרות שהצלב האדום מצא כי אין כל מניעה לקיום הביקורים, מעיד כי הם מגיעים לבית המשפט "כשדקיהם אינן נקיות".

למרות זאת החליט בית המשפט לקיים דיון לגוף הענין ובשיתומו קבצו ביה: המשפט כי השתכנע, שבתחשב באילתוים הבטחוניים והלוגיסטיים שבגורם פועלים המשיבים, הם פעלו באופן סביר לאפשר ביקורי משפחות אצל הכלואים במחנה עמר.

בהתחשב בכך קבצו בית המשפט כי על פני הדברים העתירה תיפסק את נפשת הדינת לתדחתה.

למרות זאת החליט בית המשפט, כדבריו, "לפנים משורת הדיון", להצגות לבקשת בייב העותרים ולקבוע העתירה להאמשך דיון "לשם קיום מעקב נוסף אחר ההתפתחויות".

14. להלן נביקש אמא לצדכן את בית המשפט בהתפתחויות שאירעו מאה בורכ הדיון וכד שנה.

כאמור לעיל, במועד הדיון הקודם עדיין לא קויימו ביקורים במתקן עמר. עם זאת, חיתת כוונה להתחיל בקיום הביקורים במקום החל מיום 23.7.03 ועל כך הודענו לבית המשפט בחודעתנו הקודמת.

15. ואכן, לאחר קיום הדיון, הכוונה עליו הודעו מאה מן הכוח אל הפועל, תחיל פיוח 23.7.03, עד עתה קיימו ביקורים רגילים במתקני עופר. במסגרת ביקורים אלה הגיעו למסוים, כמתוכנן, מבקרים משש נפות גרדה, המוזכר בנפות סול ברס, סלפית, בית לחם, יריחו, רמאלח וקלקיליה.

מנפות אלה אף קוימו ביקורי משפחות לא רק לעופר, אלא גם לשאר מתקני הכליאה המצויים בישראל.

בדי לזמניש את תיקף הביקורים הכולל נציין כי בחודשים יולי - ספטמבר למעלה מ-9,000 מבקרים הגיעו לבקר את בני משפחותיהם הכלואים. יצוין, כי כמות המבקרים בחודשים אלה עלתה באופן ממשוי ביחס לכמות המבקרים שביקרה את הכלואים באביבנת החודשים שקדמו לכך. בסך הכל, מאז חודש מרץ ועד עתה ביקרו למעלה מ-14,000 איש את קרוביהם הכלואים.

16. אשר להרחבת הביקורים לנפות חברון, שכם וגינין, שרק מוזן עדיין לא הוסדרו הביקורים, חרי שכוזור, בחודעה הקודמת נמסר כי לקראת אמצע חודש אוגוסט תבחן בחיוב אפשרות להרחבת הביקורים גם לנפות נוספות אלה, ובשלב ראשון תבחן אפשרות הרחבת הביקורים לנפת חברון.

ואכן, לקראת מועד זה החליט אלוף פיקוד המרכז, באופן עקרוני, להרחיב את תכמת ביקורי המשפחות גם לנפת חברון, והפעלת התכמת אמורה תינה לחובצע מחודש ספטמבר ואילך. אלא שבמקבות התמרת המצב הבטחוני והוצאת פיסועי תופת חמורים מאזור חברון, ובראשם הפיגוע באוטובוס קו 2 בירושלים, שבוצע ביום 19.8.03, נוצרו אילוצים בטחוניים קשים שגורו את הקפאת התכמת.

מכל מקונו, בימים אלה החליט האלוף בכל זאת להרחיב את תכמת הביקורים גם לנפת חברון והדבר יתבצע בהקדם אלא אם תיווצר מיעה חדשה לדבר.

אשר לשכם וגינין, חרי שגם הן משמשות מוקד לפעולות תכלית נכרת ורחבה.

עקב כך נאלצים מרמי הבטחון לקוט בפעולות נמרצות במסגרת הלחימה בטרור. במסגרת זו מוטל למשל כתר מלא על הערים, מוטל עוצר לסירוגין, מותר צבאיים נכרים נכסים לערים מעונ לעת, וכמ"ב.

במסבות אלה לא מתן היה להרחיב עד כה את תכמת ביקורי המשפחות גם לנפות אלה, וזאת עקב אילוצים בטחוניים המצרים מניעת בטחוניות ולוגיסטמת לארגון הביקורים.

עם זאת, מיד לכשיתאפשר הדבר מבחינה בטחונית, תבחן הרחבת הביקורים גם לנפות אלה.

17. לכן נסיף, כי למרות האמור לעיל, הרי שניתן להעביר לרשויות מידת פרטניות בעלת אופי הזמניטר מיוחד ואם תגננה פניות שלא לה תן תזכיר לסיפול פרטני ובמידה וימצא כי יש לבדוק הצדקה אוי יתאפשר ביקורים פרטניים של אנשים ספציפיים אצל קרוביחם הכלואים, גם מאזורים אלה. ואכן, כך כבר אירע בעבר.

18. עוד ובקש לעדכן, ביחס לבעיה ספציפית שהועלתה בעתירה, שהיא מניעת ביקורה של העותרת מסי' 4 אצל העותר מסי' 1, מטעמי בטחון, כי בדיקתנו העלתה שאין כיום עוד מניעה שתמנע ביקורה של עותרת זו במתקן עופר.

בחקשו' זה נזכר, כי שנירה זו הוגשה על ידי שלושה עותרים שהיו כלואים בעת הגשתם במתקן עופר (וכן על ידי אמו של העותר 1 תותר ציבורי), אשר טענו כי הם מנועים מלקבל ביקורים קרובים. ביסתיים, העותר 2 הועבר למתקן קצימת ואילו העותר 3 שוחרר. אשר לעותר 1, הרי שכאמור, אמו תוכל לבקור וכן יכולים לבקרו בני משפחה אחרים הנכללים בדר הקריטריונים (אם ישנם כאלה). נמצא, כי בעייתם הספציפית של העותרים נפתרה.

סיכום

19. מכל האמור לעיל עלה, כי ביקורי המשפחות מאותם חלקים מאיריש שבחם הונחג הדבר (נפות יריחו, רמאללה וקלקיליה בשלב ראשון, ונפת טול כרם, סלמית ונית לחם בשלב שני), שומקנתם מבקרים בני המשפחות כלואים הכלואים במתקן עופר, מהנהלים כסידרם נזהר למעלה מחדשיים, וכן פגיעים מבקרים רבים באופן סדיר למתקני הכליאה האחרים בישראל, מזה כשבעה חודשים. במסגרת זו קיבלו הכלואים כבר אלפי מבקרים.

אשר לביקורים משאר הנפות, הרי שעקב חסג הבטחוני הקשה טרם הוסדרו הביקורים גם מהן. נכל מקום, הוחלט כאמור להרחיב התכנית גם לנפת חברון ואף לגבי שתי הנפות הנותרות, הרי מיד לכשיהאפשר הדבר, וישקל הכללתן בתכנית הביקורים.

כן נזכר, מי הביקורים במתקן עופר ותכננו להתחיל כבר בחודש מרץ, במקביל להתחלת הביקורים במתקני הכליאה האחרים, אלא שבשל דרישות שונות שחילו הכלואים במקום, לא קוימו הביקורים. יחדש, כי עמותת הצלב האדום חיתה שותתנאים ששדרו במתקן אפשרו קיום ביקורים באורח סביר לנמרי, ועמדתם זו אף הובחרה לחלוטין במכתב ששלחו ביום 26.3.03, לאחר שנענו כמה בקשות שביקשו הכלואים. אולם למרות זאת, הכלואים שירבו לאפשר את קיום הביקורים, ועל כן אין לחם לחלוץ אלא על עצמם על כך שהביקורים החלו רק במהלך חודש יולי.

20. מכל מקום, כאמור, בינתיים החלו סוף סוף הביקורים גם במתקן עופר, בהסכמת הכלואים, וביקורים אלה מתנהלים כסידרם.

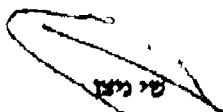
מכל והאמור לעיל נעלה, כי התבניות הספציפיות שלגביהן עדימו את בית המשפט בעת הדיון הקודם יאנו בעיקרן למועל והביקורים באופן מתחלים בצורה משייעת רצון.

כן נפתרה בעייתם הקונקרטית של העותרים הספצימיים שהגישו עתירה זו.

בסיבות אלה, הרי שבא שקבע כבר בית המשפט המכבד בתחלטתו הקודמת, העותרה מיאסה את עצמה, ועל כן נסען כי דינה להודות.

חזום, די תשרי, תשס"ד

30 ספטמבר, 2003

מנחל תחום העקידים מיוחדים (בפתל)